

338.242:621.31

• ”

,

We consider the present state and problems of regional energy as an integral support system the cities of Ukraine. Defines effectiveness and energy efficiency. We offer ways of overcoming the energy sector from the crisis.

(),

90-

),

(

[1].

, [4]:

•

;

•

;

•

- зростаючий розрив між обсягом наявних грошово-кредитних ресурсів і потребами виробництва в ПЕК. Розбалансована фінансова система держави зробила галузі ПЕК найбільшими кредиторами та донорами народного господарства – протягом десяти років відбувалося фактично “безвідсоткове кредитування” підприємствами ПЕК окремих галузей економіки, неконкурентоспроможних підприємств та частково – населення;

- надмірна енергоємність економіки. Головні причини – енергоємна структура промислового виробництва, технологічна відсталість енергоємних галузей промисловості та наднормативні втрати на всіх стадіях виробництва, безгосподарність, існування “тіньової” економіки, прямі крадіжки.

- різке погіршення показників сировинної бази – як якісних (зростання частки важковидобувних запасів), так і кількісних (скорочення обсягів). Разом зі скороченням інвестицій та падінням ефективності вкладень у геологорозвідувальні роботи ці чинники спричиняють падіння видобутку нафти й газу;

- брак інвестицій у всіх галузях ПЕК, що не дозволяє компенсувати вибуття виробничих потужностей;

- недосконале законодавство. Правове поле в сфері ПЕК є недосконалим, фрагментарним, а відтак – недостатнім для ефективного регулювання ринкових відносин, що складаються в галузі;

- зношеність основних виробничих фондів. Протягом останніх десяти років у галузях ПЕК практично не проводилися відновлення та реконструкція основного устаткування.

Такий стан галузі, яка є основою енергетичної самодостатності та енергетичної незалежності регіону, є категорично не прийнятним. Тому, у регіональній політиці щодо регіональної енергетики в цілому не існує альтернативи ефективного розвитку цього сектору[6].

Однак, до цього часу, така політика, із різних причин, реалізована не була. На рівні регіону в цьому секторі галузі не була подолана головна економічна причина кризи – загальна розбалансованість та брак інвестиційних ресурсів і поточних витрат на здійснення розрахунків за спожитий газ, технічне переозброєння та модернізацію існуючої системи централізованого теплопостачання міст регіону. Тому дуже гостро стала проблема створення ефективною та конкурентоспроможною енергетики країни[2].

До цього часу термін «ефективність» різні автори трактують по різному. Ефективність – це оптимальна результативність, дієвість. Економічна ефективність – це оптимальна економічна результативність будь-якої діяльності, ресурсів, програм або заходів, яка виражена в грошовому вимірі у твердій валюті [12].

Соціальна ефективність – це оптимальне задоволення індивідуальних та суспільних потреб людей у благах (у матеріальних благах – у продуктах, ресурсах та у нематеріальних благах – у послугах, інформації тощо) [4].

Енергоефективність — ефективне (раціональне) використання енергетичних ресурсів — здобування економічно обґрунтованої ефективності використання паливно-енергетичних ресурсів при існуючому рівні розвитку техніки і технології при виконанні вимог до охорони навколишнього середовища [13].

У той час, коли національна енергетична політика ґрунтується на розумінні енергетики (ПЕК) як надскладної міжгалузевої системи або сукупності процесів перетворення й передачі енергії від джерел отримання природних енергетичних ресурсів до приймачів включно та може тлумачитись як національна паливно-енергетична політика, регіональна енергетична політика передусім розглядає коло питань функціонування та перспективного розвитку існуючих у регіоні підсистем енергетики та загальних питань енергозабезпечення регіональних споживачів, оскільки на конкретному регіональному рівні, очевидно, не охоплює всі звичні напрямки ПЕК[5].

З огляду на важливість, пріоритетність і можливості, які на даний час мають органи місцевої влади щодо енергокомплексу, увага у формуванні концепційних засад регіональної енергетичної політики та напрямків її реалізації спрямовується автором на розгляд низки питань функціонування електроенергетичної системи[9].

Виняткове стратегічне значення енергетики обумовлює необхідність формування та розвитку енергетичної політики з позицій гарантування належного рівня енергетичної безпеки. Найактуальнішими проблемами у сфері енергетичної безпеки регіону визначено: модернізацію морально застарілої і фізично зношеної технологічної бази в системі регіональної енергетики, відтворення спрацьованої бази енергоресурсів; оптимізацію територіально-виробничої структури енергетики

регіону відповідно до потреб і можливостей у сфері виробництва та споживання паливно-енергетичних ресурсів; досягнення енергетичної самодостатності регіональної енергетики, що передбачає часткове зменшення її залежності від зовнішніх джерел енергоресурсів шляхом повнішого використання власних природних енергоресурсів; підвищення ефективності виробництва та споживання енергоресурсів; досягнення соціальної стабільності та оптимального рівня екологічної безпеки в регіоні щодо функціонування енергетичного сектора тощо[3].

Регіональна енергетика - це сукупність економічних відносин і підприємств, які займаються переробкою, виробництвом, зберіганням, транспортуванням, передачею, розподілом, торгівлею, збутом і реалізацією енергетичних продуктів в регіоні. Регіональна енергетика включає в себе муніципальну енергетику і енергетику у селах. Необхідно створити ефективні (інтегральні) системи для підвищення ефективності використання паливно-енергетичних ресурсів та виходу із кризи національної регіональної енергетики.

Сутність і формування інтегральних систем регіональної енергетики[8]:

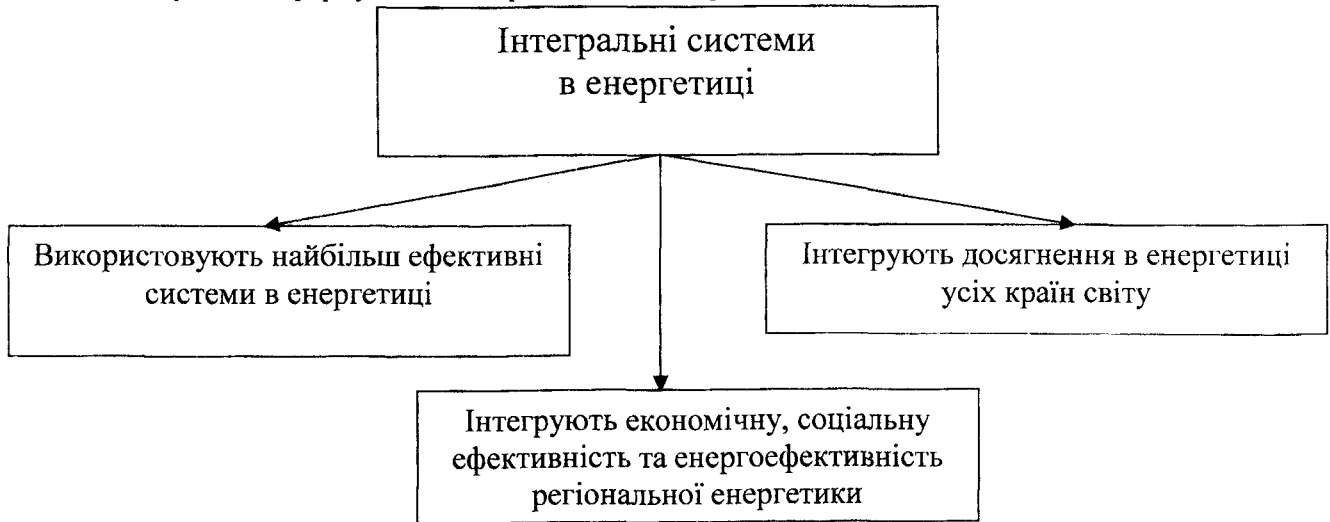

Рис. 1. Інтегральні системи в енергетиці

Сильні сторони сукупності методів, прийомів та різноманітних локальних систем об'єднаємо в інтегральні системи, візьмомо досвід розвинутих країн і знайдемо ефективні методи виходу енергетики країни з кризового становища[10].

Таким чином, головною умовою забезпечення необхідної повної оплати спожитої енергетичної продукції всіма групами споживачів і, як наслідок розрахунків за спожиті паливно-енергетичні ресурси, і в першу чергу – природній газ, є достатнє інвестиційне та поточне фінансування підприємств муніципального енергетичного бізнесу за умови ефективного використання наявних коштів. А це можливо лише за умови задовільного стану енергетичної галузі для того, щоб люди побачили перспективи вкладення грошей у цю галузь[5].

Монополізм в енергетиці країни призвів до кризи на всіх підприємствах цієї галузі. Для виходу з цієї кризи та подальшого розвитку галузі потрібно створити необхідне конкурентне поле, створити на підприємствах енергетичної галузі команди професіоналів, а вже після виходу з кризи впроваджувати нові заходи, такі, як альтернативні джерела енергії.

Література

1. Гительман Л.Д., Ратников Б.Е. Энергетический бизнес. Учебник. 3-е изд., перераб. и доп. – М.: Дело, 2008. – 416 с.
2. Гительман Л.Д., Ратников Б.Е. Эффективная энергокомпания: Экономика. Менеджмент. Реформирование. – М.: ЗАО "Олимп - бизнес", 2002. – 545 с.
3. Енергоефективна економіка України/За ред. М.П.Ковалка, М.В. Рапцуна, М.М.Кулика, О.О.Єрохіна. – К.: Агентство раціонального використання енергії та екології, 1997. – 227с.
4. Інформаційна довідка про основні показники розвитку галузей паливно-енергетичного комплексу України за грудень та 2010 рік. (Мінпаливенерго України, www.mpe.kmu.gov.ua).

